

Kraków, 10 września 2020 r.

dr hab. Joanna Garlińska-Bielawska, prof. UEK
Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Jolanty Pasionek

pt. „Rynek FOREX w warunkach wzrostu znaczenia rynków wschodzących”

Promotor: dr hab. Jacek Pietrucha, prof. UE

Promotor pomocniczy: dr hab. Renata Pęciak

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Rozprawa doktorska **mgr Jolanty Pasionek** składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów i zakończenia. Treść merytoryczna pracy została zilustrowana 33 tabelami, 7 schematami, 61 wykresami (łącznie 101) oraz licznymi przypisami (263). Praca zawiera też spis tabel, schematów, wykresów, wykaz pozycji bibliograficznych oraz aneks. Bibliografia obejmuje 299 pozycji (drukowanych, raportów i źródeł internetowych). Łączna objętość dysertacji wynosi 201 stron, w tym 174 strony merytorycznego tekstu.

1. Dobór problematyki badawczej i tematu rozprawy

Dobór tematyki badawczej oraz tematu rozprawy uważam za bardzo trafny i stanowiący atut pracy. Szeroko pojęte zagadnienia tzw. rynków wschodzących są problematyką bardzo aktualną, ważną z punktu widzenia procesów zachodzących we współczesnej gospodarce światowej, a jednocześnie względnie rzadko poruszaną w literaturze przedmiotu (szczególnie w Polsce). Z tego względu recenzowana praca doktorska z jednej strony wypełnia pewną lukę badawczą a z drugiej strony, wpisuje się w trwający dyskurs naukowy dotyczący zależności pomiędzy znaczeniem kraju/ugrupowania w gospodarce światowej a pozycją jego waluty na międzynarodowym rynku walutowym¹.

¹ W ramach trwającego światowego dyskursu naukowego, warto przytoczyć opublikowaną w lutym br. pracę autorstwa E. Ilzetzki, C. M. Reinhart, K. S. Rogoff'a, *Why Is the Euro Punching Below Its Weight?*, NBER Working Paper 26760/2020, s. 1-59; w której autorzy między innymi szukają przyczyn relatywnie słabej pozycji euro jako waluty międzynarodowej, pomimo już dwudziestu lat jej funkcjonowania.

2. Cele pracy i hipotezy badawcze

We wstępie do pracy Autorka przekonująco uzasadniła wybór tematu dysertacji, zidentyfikowała problem badawczy, określiła przedmiot badania, a w konsekwencji sformułowała główny cel badawczy rozprawy, którym było (s. 6): *... wyjaśnienie czy wzrost znaczenia gospodarek wschodzących w gospodarce globalnej przełożył się na wzrost znaczenia tych gospodarek na międzynarodowym rynku walutowym*. Tak określony cel główny pracy został zdekomponowany na cztery cele szczegółowe:

1. *Wykazanie wzrostu znaczenia rynków wschodzących w gospodarce światowej.*
2. *Systematyzacja wiedzy na temat międzynarodowego rynku walutowego oraz jego związków z gospodarką światową i międzynarodowym systemem walutowym.*
3. *Wykazanie roli gospodarek wschodzących na rynku Forex z wykorzystaniem danych zastanych oraz percepcji tej roli przez polskich inwestorów.*
4. *Wykazanie odmiennego znaczenia publikacji danych makroekonomicznych amerykańskich i lokalnych dla reakcji kursów walutowych USD/MXN, USD/ZAR i USD/TRY.*

W konsekwencji Autorka przyjęła hipotezę badawczą, która została sformułowana w następujący sposób: *w ostatnich dekadach wzrosło znaczenie gospodarek wschodzących w gospodarce światowej, jednak wzrost ten nie przełożył się ani na wzrost znaczenia walut tych gospodarek na rynku Forex, ani na wzrost znaczenia danych makroekonomicznych z tych gospodarek dla kształtowania się kursów walutowych*. Oprócz hipotezy głównej, przyjęto też trzy hipotezy pomocnicze:

1. *Początek XXI wieku przyniósł wzrost znaczenia gospodarek wschodzących w gospodarce światowej.*
2. *Znaczenie walut gospodarek wschodzących w transakcjach na rynku Forex nie odpowiada roli gospodarek wschodzących w gospodarce światowej.*
3. *Kursy badanych walut rynków wschodzących silniej reagują na dane makroekonomiczne z gospodarki amerykańskiej aniżeli na dane z gospodarki macierzystej.*

Zasadniczo mam niewielkie zastrzeżenia do tej części rozprawy, szczególnie do pierwszej hipotezy pomocniczej, która bardziej ma charakter stwierdzenia faktu niż hipotezy i tak w moim rozumieniu została przez Doktorantkę potraktowana. Już w tytule pracy znalazło się sformułowanie „w warunkach **wzrostu znaczenia gospodarek wschodzących**” a tekst rozprawy rozpoczął zdaniem: „Tematyką rozważań podjętych w niniejszej pracy doktorskiej są konsekwencje **wzrostu znaczenia gospodarek wschodzących dla międzynarodowego**

rynku walutowego”, a więc konsekwencje czegoś - co nie budzi u Autorki wątpliwości - że nastąpiło (nie jest więc przypuszczeniem). Pozostałe dwie hipotezy pomocnicze sformułowano prawidłowo, są weryfikowalne na gruncie nauk empirycznych, czego z resztą z powodzeniem Autorka dysertacji dokonała w dalszej części pracy doktorskiej. Drugie moje zastrzeżenie dotyczy natomiast - określenia czasu - użytego w sformułowaniu hipotezy głównej a brzmiącego „w ostatnich dekadach”. Jest ono nieprecyzyjne i jak sądzę ma dotyczyć ostatnich dwóch dekad, co jednak należałoby konkretnie określić, np. w odróżnieniu od czterech, kiedy to nastąpiło wyodrębnienie pojęcia „rynków wschodzących”.

3. Metody badawcze

Autorka we wstępie do pracy zadeklarowała jakie metody badawcze wykorzystwała w badaniu prezentowanym w rozprawie (s. 6 - 7), a lektura recenzowanej dysertacji to potwierdza. Metody badawcze zostały prawidłowo dobrane do poszczególnych celów szczegółowych i hipotez badawczych. Były to: studia zagranicznej i krajowej literatury przedmiotu, analiza przyczynowo - skutkowa przy wykorzystaniu metod statystyczno - opisowych; badanie ilościowe, w którym metodą badawczą była ankieta, techniką badawczą - ankieta rozdawana, a narzędziem badawczym wynikającym bezpośrednio z przyjętej techniki badań był kwestionariusz ankiety; analiza regresji oraz techniki wnioskowania statystycznego, w ramach których wykorzystano model regresji liniowej z procesem GARCH dla składnika losowego. W przeprowadzonych analizach użyty został pakiet statystyczny Stata 15.

4. Układ i treść pracy

Układ pracy jest poprawny. Kolejność i tematyka rozdziałów nie budzą zastrzeżeń, gdyż widać ich logiczne następstwo i związki merytoryczne. Na pięć rozdziałów pracy doktorskiej, oczekiwałabym jednak, że więcej miejsca zostanie poświęcone zagadnieniom teoretycznym i gospodarkom wschodzącym, które zostały „stłoczone” w rozdziale pierwszym wraz z przeglądem tendencji zachodzących w gospodarce światowej.

Rozdział I: *Gospodarki wschodzące jako element gospodarki światowej*

Rozprawę otwiera rozdział, w którym przedmiotem rozważań jest charakterystyka podstawowych zagadnień związanych z tendencjami zachodzącymi w gospodarce światowej oraz z pozycją jaką zajmują w niej gospodarki wschodzące. W rozdziale tym rysują się wyraźnie dwie części. W części pierwszej Autorka starała się dokonać konceptualizacji współczesnej gospodarki światowej oraz przedstawić istotę i kształtowanie się

międzynarodowego systemu walutowego. W części drugiej skupiła się natomiast na przedstawieniu gospodarek wschodzących oraz wykazaniu wzrostu ich znaczenia we współczesnym świecie. W ocenie tego rozdziału również wyodrębniam dwie części, choć nie są one spójne z podziałem merytorycznym jego treści. Niezbyt wysoko oceniam warstwę teoretyczną, znacznie wyżej natomiast elementy składające się na wykazanie wzrostu znaczenia gospodarek wschodzących. Myślę, że w dużej mierze powodem, który zaważył na niskiej ocenie warstwy teoretycznej i przeglądowej rozdziału pierwszego, jest dobór i wykorzystanie literatury. Jakkolwiek dobór, ten do całej pracy oceniam pozytywnie, to jednak w odniesieniu do rozdziału pierwszego jest on w mojej opinii mniej trafny. Jest to spowodowane przede wszystkim studiowaniem i przywoływaniem pozycji sprzed wielu lat, czego znamienym przykładem jest literatura, która posłużyła do sporządzenia tabeli 1. (s. 10-11), gdzie Autorka powołała się na publikacje, z których najnowsza pochodzi sprzed lat szesnastu (lata: 1981, 1987, 1996, 1999 oraz 2004). Dodatkowo wiele pozycji ma charakter podręcznikowy (np. A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, PWE, Warszawa 2003 (s. 15), czy *Ekonomia międzynarodowa*, tego samego Autora wydana w 2017 r. (s. 13); J. Dudziński, H. Nakonieczna-Kisiel, *Międzynarodowe stosunki finansowe. Wybrane problemy*, Wydawnictwo Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu, Szczecin 2006 (s. 15-16); S. Miklaszewski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze u progu XXI wieku*, Difin, Warszawa 2006 (s. 15). Odrębnym problemem w tej kwestii jest oparcie się na dorobku nauk politycznych a nie ekonomicznych. Cenię odwołanie się do pozycji M. W. Solarza, *Trzeci Świat. Zarys biografii pojęcia*, WUW, Warszawa 2009, ale w zasadniczych dla rozprawy kwestiach należało wykorzystać również dorobek klasyków polskiej myśli ekonomii rozwoju, w tym przede wszystkim P. Deszczyńskiego, ale też R. Bartkowiaka czy R. Piaseckiego. Na wartości merytorycznej tego rozdziału odbił się także niekorzystnie wspomniany już brak precyzyjnego określenia „ostatnich dekad” w hipotezie głównej pracy. Nie wiem czy *de facto* Autorce chodziło o ostatnie cztery dekady tj. od wyodrębnienia pojęcia „rynków wschodzących” czy od początku XXI w., od kiedy to mamy do czynienia z tzw. nowymi tendencjami we współczesnej gospodarce światowej. Tak czy inaczej tych tendencji nie przedstawiono. Dziwi mnie to, gdyż pomijając fakt, iż żyjemy w realiach zarówno rewolucji 4.0 jak i pandemii COVID – 19, w pracy kilkakrotnie cytowana jest pozycja A. Zielińskiej-Głębockiej, *Współczesna gospodarka światowa. Przemiany, innowacje, kryzysy – rozwiązania regionalne*, Oficyna a Wolters Kluwers business, Warszawa 2012, w której te tendencje zostały przedstawione dość szczegółowo.

Rozdział II: Rynek Forex we współczesnym międzynarodowym systemie walutowym

Przedmiotem rozważań Autorki w rozdziale drugim jest szerokopojęty rynek Forex. Doktorantka przedstawiła kolejno: rozwój rynku Forex, jego cechy, podmioty tam działające, główne pary walutowe będące przedmiotem obrotu rynkowego oraz rodzaje transakcji zawieranych na tym rynku. Odrębną część rozdziału drugiego stanowi charakterystyka rynku Forex w Polsce. Moja ocena tego rozdziału jest w zasadzie podobna do oceny rozdziału I. Jakkolwiek całość jest poprawna i spójna merytorycznie, to rozdział II składa się ze znacznie gorszej - pierwszej części i znacznie lepszej - drugiej, która stanowi dobre wprowadzenie do przeprowadzonych i przedstawionych w rozdziale III badań ankietowych dotyczących postrzegania walut gospodarek wschodzących przez polskich inwestorów na rynku Forex.

W pierwszej części nie mam przekonania co do tak skrupulatnego opisywania bazowych kwestii z rynkiem Forex związanych, które tutaj również przedstawiono przy szerokim wykorzystaniu treści podręcznikowych. Cytowane są między innymi, takie prace jak:

E. Oziewicz, T. Michałowski (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2013; J. Świerkocki, *Zarys ekonomii międzynarodowej*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2011; K. Osiński, *Biznes międzynarodowy na progu XXI wieku – kompendium*, Wydawnictwo Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie, Szczecin 2010; J. Rymarczyk (red.), *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2010 czy E. Jantoni-Drozdowska, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, Ars boni et aequi, Poznań 2009.

Rozdział III: Waluty gospodarek wschodzących na rynku Forex

Opiniowany rozdział Doktorantka rozpoczęła od wprowadzenia, w którym krótko przedstawiła, co zamieściła w rozdziale II oraz zasygnalizowała, co będzie przedmiotem jej rozważań w rozdziale III. Podobny zabieg zastosowała na początku rozdziału IV. Natomiast w rozdziałach: I, II oraz V brak jest takich wprowadzeń. Biorąc pod uwagę, że przygotowując prace doktorskie - podobnie jak inne prace naukowe - obowiązuje zasada konsekwencji, należało więc umieścić takie wprowadzenie we wszystkich rozdziałach lub z niego całkowicie zrezygnować (zamieszczono je też w kilku podrozdziałach np. pp. 3.2, s. 94).

W ramach przeprowadzonych przez Autorkę rozważań w rozdziale III, znalazła się prezentacja wyników analizy udziału walut gospodarek wschodzących w globalnych obrotach na rynku Forex wraz z charakterystyką ich rynku walutowego. W jej efekcie dowiedziono, że udział walut gospodarek wschodzących w transakcjach na rynku Forex, jest niski i wynosi 15% (2019 r.). Podobnie niski jest udział par walutowych z walutami rynków wschodzących w

transakcjach walutowych oraz udział inwestorów z wybranych gospodarek wschodzących w obrotach na rynku walutowym (odpowiednio w 2019 r. – 11% i 4%).

Bardzo interesujący i zarazem wartościowy fragment rozdziału III jak i całej pracy, stanowią przeprowadzone przez Autorkę badania ankietowe. Ich wyniki zostały wykorzystane do przeprowadzenia i zaprezentowania wyników analizy zarówno w opiniowanym rozdziale jak i w rozdziale następnym, a sam kwestionariusz ankiet zamieszczono w aneksie. W rozdziale III znalazła się część dotycząca postrzegania walut gospodarek wschodzących przez polskich inwestorów na rynku Forex oraz nieco zbyt obszerne przedstawienie metody badań ankietowych (s.104–106). Samo badanie przeprowadzono na przestrzeni roku (listopad 2017 - listopad 2018, poprzedziło je badanie pilotażowe). W badaniu wzięło udział 760 inwestorów zarówno indywidualnych jak i instytucjonalnych. W efekcie stwierdzono, że absolutna większość ankietowanych nie przeprowadziła nigdy transakcji na walutach rynków wschodzących (696 osób stanowiące 91,6% próby). Powodem tego w opinii respondentów były przede wszystkim zbyt duże koszty transakcyjne oraz niska płynność. Transakcje takie przeprowadziło więc tylko nieco ponad 8% (64 respondentów) a skłoniło ich do tego testowanie alternatywnych w stosunku do dotychczasowych możliwości inwestycyjnych oraz dywersyfikacja portfela. Otrzymane wyniki w połączeniu z wnioskami płynącymi z analizy przeprowadzonej w pierwszej części rozdziału III, pozwoliły Doktorantce na przekonujące wykazanie względnie małego znaczenia walut gospodarek wschodzących w transakcjach na rynku Forex.

Rozdział IV: *Publikacja danych makroekonomicznych jako determinanta krótkookresowej reakcji kursów walutowych*

Obszarem badawczym w rozdziale czwartym jest rola danych makroekonomicznych w kształtowaniu się kursu walutowego oraz ocena kierunku i siły reakcji kursu walutowego na publikację danych makroekonomicznych w opinii polskich inwestorów. W pierwszej części rozdziału IV Autorka dokonała przekrojowego przeglądu publikacji z zakresu determinant krótkookresowej zmiany kursu walutowego a następnie przeszła do charakterystyki kluczowych danych makroekonomicznych. Na rynku walutowym najważniejsze informacje makroekonomiczne pochodzą z gospodarki USA i to na nie, w największym stopniu reagują kursy walut. Zostały one przez Doktorantkę wymienione i scharakteryzowane oraz przejrzysto zaprezentowane w tabeli 21 (s.134).

Analiza wyników badania ankietowego pozwoliła wykazać, że w opinii polskich inwestorów kursy walut badanych rynków wschodzących silnie reagują na dane

makroekonomiczne z gospodarki amerykańskiej, zaś stopień ich reakcji na dane z macierzystych gospodarek okazał się być ograniczonym.

Rozdział V: Reakcja kursów walutowych par z walutami gospodarek wschodzących na publikację danych makroekonomicznych

Rozdział piąty – w mojej ocenie – jest szczególnie wartościowy. Zawiera on własne badania ekonometryczne Autorki i ich wyniki. Są to wyniki badania krótkookresowej reakcji kursów walutowych na publikację danych makroekonomicznych. Reakcja ta rozumiana jest zarówno jako zmiana kursu, jak i jako jego zmienność. Badaniem objęto dane o wysokiej częstotliwości z okresu od stycznia 2012 r. do grudnia 2018 r. Dane makroekonomiczne wykorzystane w analizie pochodziły zarówno z gospodarek wschodzących, jak i ze Stanów Zjednoczonych. Celem badania było wykazanie odmiennej roli zmiennych makroekonomicznych macierzystych i amerykańskich jako determinantów krótkookresowych reakcji kursu walutowego. Przedmiotem badania była niespodzianka, czyli różnica pomiędzy wartością faktycznie opublikowaną a prognozą.

Rozdział ten otwiera przegląd już przeprowadzonych badań na ten temat, który mógłby być lepiej zobrazowany graficznie. Jakkolwiek praca jest bardzo skrupulatnie ilustrowana przez Autorkę, to tutaj wyraźnie brakuje tabelarycznego zestawienia przedstawionych treści, ułatwiającego czytelnikowi percepcję.

Do badania empirycznego przyjęto trzy pary walutowe: USD/MXN, USD/TRY, USD/ZAR. Wybór ten jest zapewne dyskusyjny, niemniej należy podkreślić, że został on solidnie umotywowany przez Doktorantkę. Analizie poddano 15 danych makroekonomicznych pochodzących z gospodarki amerykańskiej oraz z gospodarek wybranych. Razem były to 83 tysiące obserwacji. Do badania wykorzystano model regresji liniowej z procesem GARCH dla składnika losowego. Parametry modelu szacowane były na podstawie półgodzinnych danych dotyczących kursów walutowych trzech analizowanych par walutowych. Szacowanie parametrów przeprowadzono w programie Stata 15. Zarówno procedura badawcza jak i otrzymane wyniki zostały w tej części rozdziału przedstawione bardzo klarownie. Autorka odniosła się zarówno do zmiany kursu walutowego w reakcji na publikację danych makroekonomicznych (pp. 5.2) jak i do jego zmienności (pp. 5.3). Całość przeprowadzonych badań uprawnia do stwierdzenia, iż z pewnymi ograniczeniami kursy walut badanych rynków wschodzących silniej reagują na dane makroekonomiczne z amerykańskiej gospodarki niż na dane z gospodarki macierzystej.

Merytoryczną część rozprawy doktorskiej Pani mgr J. Pasionek, kończy, dojrzałe, syntetycznie skonstruowane, ale jednocześnie wyczerpujące zakończenie. Zebrano w nim wnioski płynące z analizy zaprezentowanej w pracy, odniesiono się kolejno do weryfikacji postawionych we wstępie hipotez badawczych a także wyznaczono dalsze kierunki badań.

Rezultaty badawcze

Zapoznawszy się z opiniowaną dysertacją - wyrażam przekonanie, że jej Autorka osiągnęła postawiony cel badawczy, którym było wyjaśnienie, czy wzrost znaczenia gospodarek wschodzących w gospodarce globalnej przełożył się na wzrost znaczenia tych gospodarek na międzynarodowym rynku walutowym.

Przeprowadzone przez Doktorantkę szerokie badania literaturowe zostały uzupełnione istotnym wkładem własnym – opracowaniem i zrealizowaniem ankiety oraz przeprowadzeniem badań ekonometrycznych. Pozwoliło to na dokonanie pozytywnej weryfikacji hipotez częściowych a w konsekwencji na potwierdzenie przyjętej hipotezy głównej („...w ostatnich dekadach wzrosło znaczenie gospodarek wschodzących w gospodarce światowej, jednak wzrost ten nie przełożył się ani na wzrost znaczenia walut tych gospodarek na rynku Forex, ani na wzrost znaczenia danych makroekonomicznych z tych gospodarek dla kształtowania się kursów walutowych”).

Należy także zaznaczyć, iż w konkluzji pracy Doktorantka wyznaczyła też kierunki dalszych badań (s. 174), a wnioski płynące z bieżących - mogą mieć nie tylko naukowy, ale i aplikacyjny walor - gdyż właściwa identyfikacja reakcji kursów walutowych przez inwestora, może skutkować istotnym znaczeniem dla jego sukcesu inwestycyjnego.

5. Strona formalna pracy

Strona formalna pracy nie tylko nie budzi zastrzeżeń, ale wręcz zasługuje na pochwałę. Rozprawa została przygotowana bardzo starannie. Przypisy i bibliografię sporządzono w sposób nienasuający żadnych uwag, wręcz perfekcyjnie. Autorka również dobrze posługuje się językiem polskim - jasno formułuje myśli - przez co przekaz jest logiczny i klarowny. Pracę czyta się zarówno z zainteresowaniem jak i z przyjemnością. Drobne usterki językowe, literowe i interpunkcyjne znalazły się jednak na stronach: 21, 38, 41, 47, 48, 56, 62, 79, 83, 90, 93, 112, 117, 123, 126, 133, 135, 138, 143, 152, 159, 164, 169, 171, 172. Zwracam uwagę na dość często powtarzający się błąd polegający na „uosabianiu” tabel, wykresów itp. Nie jest poprawne sformułowanie „wykres pokazuje”, bo on takich zdolności nie posiada. Powinno być „na

wykresie pokazano” (a jeszcze lepiej „przedstawiono”). Warto też pamiętać, że praca (czy rozdział) nie jest analizą, lecz prezentuje się w nim wyniki przeprowadzonej analizy.

Autorka przy przygotowywaniu rozprawy doktorskiej wykorzystwała szeroką i zróżnicowaną literaturę przedmiotu, w której znalazły się zarówno pozycje w języku polskim, jak i w języku angielskim. Złożyło się na nią 211 pozycji zwartych i artykułów naukowych, 33 raporty i 25 stron internetowych. W zasadniczym stopniu literatura została dobrze dobrana i wykorzystana w pracy. Moim już wspomnianym zastrzeżeniem, jest wykorzystanie zbyt wielu publikacji o charakterze podręcznikowym. Bardzo natomiast doceniam opanowanie tak wielu pozycji. Szczególnie podkreślam też zebranie i wykorzystanie własnych danych źródłowych (ankieta) w recenzowanej pracy.

7. Konkluzja końcowa

Pomimo przedstawionych, kilku krytycznych uwag, moja całościowa ocena pracy jest jednoznacznie pozytywna. Autorka podjęła w rozprawie istotną zarówno poznawczo jak i empirycznie problematykę, będącą jednocześnie niszową w literaturze polskiej oraz aktualną z punktu widzenia debaty światowej. Nie mam wątpliwości, że przeprowadzone i przedstawione - szeroko zakrojone - badania empiryczne, stanowią znaczący wkład własny Autorki do recenzowanej pracy, jak również, że przyczyniają się do wyjaśnienia i zrozumienia prawidłowości zachodzących we współczesnej gospodarce światowej.

W konkluzji stwierdzam więc, że rozprawa pani mgr Jolanty Pasionek pt. *Rynek FOREX w warunkach wzrostu znaczenia rynków wschodzących* odpowiada wymaganiam merytorycznym i formalnym stawianym pracom doktorskim w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. (art. 13.1.). W związku z powyższym stawiam wniosek o przyjęcie Jej rozprawy doktorskiej i dopuszczenie Autorki pracy do publicznej obrony.

